

АНАЛІТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВАРІАТИВНОГО ПРОЕКТУВАННЯ АСОРТИМЕНТНОЇ СТРУКТУРИ ЖІНОЧОЇ СПІДНИЦІ

На основі виконаного аналізу розроблена асортиментна структура жіночих спідниць за п'ятьма ознаками. Використовуючи паралельний метод кодування окремих конструктивно-композиційних рішень, розроблений класифікатор структури асортименту жіночих спідниць.

Ключові слова: спідниця, варіативне проектування, класифікаційні ознаки, асортиментна структура.

OKSANA MYKOLAYIVNA DOMBROVSKA, VIKTORIYA VASYLIVNA MYTSA
Khmelnytsky National University

ANALYTICAL GROUNDS FOR VARIATIONAL DESIGN OF THE ASSORTMENT STRUCTURE OF THE WOMEN'S SKIRT

The main prerequisite for increasing the range of products is the use of variational design, so varieties of women's skirts are analyzed and structured according to the classification criteria. The analysis of the appearance of the skirt as an element of a women's wardrobe is carried out, which allows us to conclude that the clothes, and in particular the skirt, reflect the essence of this segment of time and lifestyle. The modern style characterizes such basic qualities as simplicity and expressiveness, convenience and consistency of the form and the material. But now in modern models of skirts features are used from different historical epochs, as well as modern innovations. The assortment structure of women's skirts is developed in form, in proportions, in silhouette, by division, in a cut. The grouping of details of a female skirt according to technological similarity is executed according to their constructive features using a parallel coding method. The parallel encoding method is best suited for machining. In the process of coding, signs are assigned numeric notation. The designation code and its structure are characterized by the number of signs. To develop the classifier, the structure of the general classifier of products, that is, titling numerical designation, is used. Recording information on the design of the model with the help of figures is more compact and also provides its processing at various levels of design and technological preparation of production using computer technology.

The analysis of trends in style development was proved by the influence of the historical epoch on the design of the skirt. The generalized scheme of the range of skirts is developed, which establishes the hierarchical subordination of women's clothing and classification of the range of skirts.

Keywords: skirt, variational design, classification marks, assortment structure.

Постановка проблеми

Мода змінюється досить стрімко. Часом важко буває встежити за її останніми нововведеннями. Але ж саме мода диктує покрій, силует, ті чи інші конструкції моделей, їх колірні рішення, застосування різноманітних деталей в одязі. Саме спідниця була і залишається основним видом жіночого одягу, несучи на собі основне навантаження в гардеробі жінки. Спідниця може бути самостійною частиною жіночого гардеробу або складовим елементом сукні чи костюму та має безліч варіантів, форм, пропорцій. Структурованої інформації про різноманіття спідниць не існує, і тому виникають незручності у формуванні баз даних та розробці варіантів асортименту жіночих спідниць.

Аналіз останніх джерел

Дослідження, проведені науковцями Кисельовою М.В., Зайцевою Т.А., Брезгіною С.А. з метою удосконалення процесу проектування жіночого поясного одягу, зокрема спідниць, на стадії композиційного проектування показали, що не існує узагальненої класифікації за цим асортиментом.

Оскільки основною передумовою збільшення випуску асортименту виробів є застосування варіативного проектування, то доцільно проаналізувати різновиди жіночих спідниць і структурувати їх за відповідними класифікаційними ознаками.

Метою роботи є аналіз та вивчення різновидів конструкцій, форм жіночих спідниць з метою подальшої розробки узагальненого класифікатора структури асортименту.

Виклад основного матеріалу

Спідниця спочатку була частиною чоловічого одягу і лише після декількох століть її почали носити представниці прекрасної статі. Слово "спідниця" походить від тюркського "ubba", що означає довгополе верхнє одяння з довгими рукавами. Згідно з історією моди [1], спідниця в якості предмета гардероба жінки з'явилася п'ять століть тому. Однак, подоба спідниці вже була у древніх людей. Яскравим прикладом служить пов'язка на стегнах або одяг, які можна вважати прототипом міні-спідниці. Тільки в ті часи одяг не ділився на жіночий і чоловічий, і однакові предмети гардероба носили обидві статі.

Надалі розрізнялися такі історичні епохи, які характеризуються певним стилем як в одязі в цілому, так і в самій спідниці. Однак слід зауважити, що до теперішнього часу спідниця, в основному, не була самостійним видом жіночого гардеробу, але зате була неодмінною складовою будь-якої сукні або костюма.

Для давньогрецької епохи характерно домінування пластичних властивостей тканини у виконанні великої кількості складок, зборок і драпірувань. В основному для одягу використовувалися прямокутні шматки тканини, які з'єднувалися в певних місцях. Одяг того часу не виділяв злегка виступаючих під нею форм тіла. Найбільш відома назва такого одягу – це тога, туніка, хітон. Спідниця в цій історичній епосі за фасоном нагадувала сучасні моделі типу «сонце», «напівсонце», «дзвін» і характеризувалася вільним приляганням, великою кількістю складок і зовнішньою простотою.

Готичний стиль (середньовічна Європа XI–XIII ст.) характеризувався підкресленням вертикальних ліній по всьому одязі. Сукні жінки того часу мали значно завищену лінію талії, подовжене декольте, спідницю, зібрану в складки тільки з одного боку. Крім того, спідниця донизу значно розширювалася і нерідко переходила в шлейф різної довжини [2].

Для епохи Ренесансу характерне збільшення уваги до самої постаті. Одяг жінок стає більш розширеним донизу і більш зручним. При цьому нерідко оголюються руки і шия. Спідниця в такій сукні мала нормальну по висоті лінію талії. Однак для надання їй більш пишного і об'ємного виду в її верхню частину вставлялися металеві обручі, які в діаметрі у декілька разів перевищували величину самої талії. Низ спідниці зазвичай оброблювався вишитим малюнком по тканині.

Стиль бароко, який прийшов на зміну епосі Ренесансу (XVII -XVIII ст.) характеризувався надмірною складністю і багатошаровістю одягу. М'якість і чіткість силуету зникли. Сукні жінки виділялися контрастом і протилежністю форм: при тонкому стані – пишна, куполоподібна і в декілька шарів спідниця. Крім того, спідниці натягували на металеві корсети, а в нижню частину вставляли металеві обручі. Незважаючи на гарний зовнішній вигляд, одяг цього періоду і спідниця в тому числі, зручністю і практичністю не володіли [1, 2].

Одяг наступного стилю - рококо, занадто не змінився за формою і змістом. Однак лінії низу і верху стали ще більш контрастувати один з одним, вражаючи своєю витонченістю (ще більш пишні і багатошарові спідниці, які оброблялися всілякими бантами, мереживами.).

Наступний стиль, класицизм (середина XVII ст.) характеризувався більш строгими лініями в жіночому одязі, чіткістю пропорцій і тяжінням до простоти. Жіночі спідниці того періоду характеризувалися нормальною висотою лінії талії, більш простою і вільною формою при тій же довжині і багатошаровості [1].

Стиль ампір (XIX ст.) вніс суттєві зміни не тільки в зовнішній вигляд жіночого одягу, а й найголовніше, звільнив від корсета. Спідниця в такому костюмі мала завищену, майже під грудьми, лінію талії. Виготовлялася з напівпрозорих, легких і повітряних матеріалів – мусліну і батисту. При цьому ширина спідниці донизу штучно не розширювалась, підкреслюючи природність і стрункість фігури.

Романтизм характеризувався зміною форм і ліній фігури. За рахунок збільшення ширини спідниці стегна збільшили до неприродних розмірів, під пишними формами сукні тіло практично приховувалося від погляду. Стиль модерн (кінець XIX – початок XX ст.) знову вносить стрімку зміну форм сукні та спідниці зокрема. Матеріал, з якого виготовлялася спідниця, варіює від легкого, повітряного до важкого і прилеглого, що сприяло зоровій ілюзії збільшення нижньої частини фігури [1, 2].

Поява спідниці як предмета саме жіночого гардеробу відносять до 16 століття. Її відмінність від сукні або туніки полягала в способі кріплення: спідниця кріпилася на талії. В Іспанії перші спідниці шилися на щільному чохла з вставкою дерев'яних, або металевих обручів. Такі спідниці були вузькими в талії і розширеними донизу. Швейне обладнання тоді ще не використовувалося, і всі спідниці шили вручну. У Франції спідниці були легші, оскільки для пошиття використовувався полегшений матеріал. А пізніше мода на каркасні спідниці прийшла в Німеччину і назва «спідниця» проникло в російську мову саме з німецької.

У середині XVII століття каркасна форма виходить з моди і на зміну приходять прямі спідниці з фалдами, а також спідниці, задрапіровані з боків. У XVIII столітті з'являється новий винахід – спідниця на фіжмах (гнучкі пластинки з металу, зібрані в каркас). Пізніше в моду входять прозорі сукні, що відрізняються легкістю і м'якими лініями [1, 2].

У середині XVIII століття знову приходить мода на розкішні предмети гардероба. З'являються спідниці з криноліном (волосяним чохлам). Пізніше і вони вдосконалюються, виникають прямі спідниці, прикрашені тканиною і бантовими складками. А вже в 1913 році в моду входять звужені спідниці, винайдені Полем Пуаре. Спідниця завдовжки по щиколотку перехоплена в подолі або під колінами вузькою смужкою хутра або своєрідною "манжетою", через що в такій спідниці можна було ходити тільки дуже дрібними, акуратними кроками; щоб випадково не порвати тканину, литки перев'язували спеціальною широкою стрічкою, яка обмежувала крок [2].

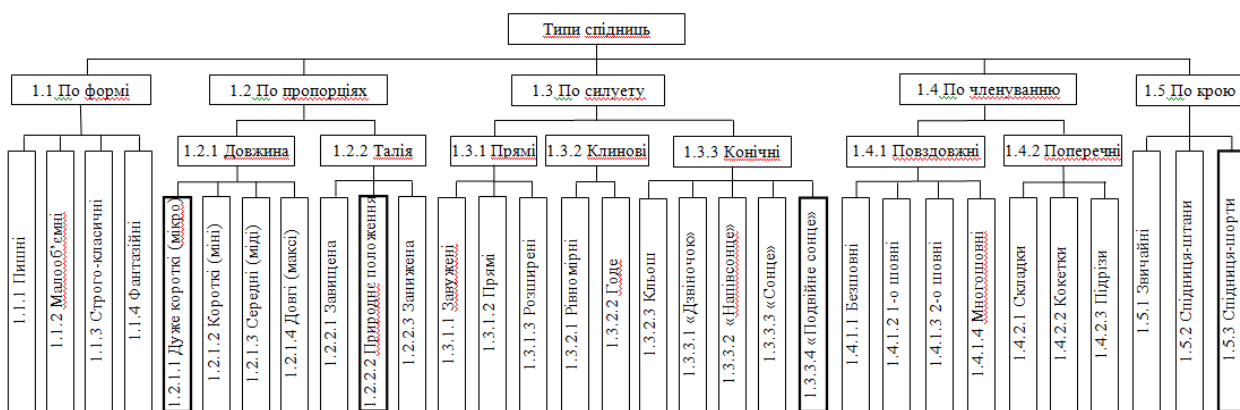

Рис. 1. Асортиментна структура жіночих спідниць

1.1 Типи спідниць по формі			
1.1.1 Пишні 1.1.1.1 американка 1.1.1.2 сонце 1.1.1.3 сонцекльош 1.1.1.4 рольтя 1.1.1.5 пачка	1.1.2 Малооб'ємні 1.1.2.1 балон 1.1.2.2 ра-ра 1.1.2.3 напівсонце 1.1.2.4 дзвіночок	1.1.3 Строго-класичні 1.1.3.1 пряма 1.1.3.2 олівець	1.1.4 Фантазійні 1.1.4.1 саронг
1.2 Типи спідниць по пропорціях			
1.2.1 Довжина			
1.2.1.1 Дуже короткі (мікро) 1.2.1.1.1 тугу	1.2.1.2 Короткі (міні) 1.2.1.2.1 пачка 1.2.1.2.2 карго 1.2.1.2.3 ра-ра 1.2.1.2.4 волан 1.2.1.2.5 скорт	1.2.1.3 Середні (міді) 1.2.1.3.1 вікел 1.2.1.3.2 олівець 1.2.1.3.3 американка 1.2.1.3.4 годе 1.2.1.3.5 шантеклер 1.2.1.3.6 кілт	1.2.1.4 Довгі (максі) 1.2.1.4.1 хіппі 1.2.1.4.2 саронг 1.2.1.4.3 спіраль 1.2.1.4.4 кльош 1.2.1.4.5 рольтя
1.2.2 Талія			
1.2.2.1 Завищена 1.2.2.1.1 карго 1.2.2.1.2 олівець 1.2.2.1.3 тюльпан	1.2.2.2 Природне положення	1.2.2.3 Занижена 1.2.2.3.1 ра-ра 1.2.2.3.2 саронг 1.2.2.3.3 кастен 1.2.2.3.4 хіппі 1.2.2.3.5 пачка 1.2.2.3.6 кілт	
1.3 Типи спідниць по силуету			
1.3.1 Прямі			
1.3.1.1 Завужені 1.3.1.1.1 олівець 1.3.1.1.2 пеплум	1.3.1.2 Прямі 1.3.1.2.1 кастен 1.3.1.2.2 букле 1.3.1.2.3 з запахом	1.3.1.3 Розширені 1.3.1.3.1 спіраль 1.3.1.3.2 ламбада 1.3.1.3.3 тетянка 1.3.1.3.4 плісе 1.3.1.3.5 хіппі 1.3.1.3.6 трапеція	
1.3.2 Клинові			
1.3.2.1 Рівномірні 1.3.2.1.1 зонтик 1.3.2.1.2 шестиклинка	1.3.2.2 Годе 1.3.2.2.1 годе		
1.3.3 Конічні			
1.3.3.1 Кльош 1.3.3.1.1 кльош 1.3.3.1.2 плісе	1.3.3.2 «Дзвіночок» 1.3.3.2.1 дзвіночок	1.3.3.3 «Напівсонце» 1.3.3.3.1 напівсонце 1.3.3.3.2 плісе 1.3.3.3.3 балон	1.3.3.4 «Сонце» 1.3.3.4.2 сонцекльош 1.3.3.4.3 плісе 1.3.3.4.4 балон
			1.3.3.5 Подвійне сонце 1.3.3.5.1 рольтя
1.4 Типи спідниць по членуванню			
1.4.1 Повздовжні			
1.4.1.1 Безшовні 1.4.1.1.1 з запахом 1.4.1.1.2 сонце 1.4.1.1.3 корегуюча нижня	1.4.1.2 1-о шовні 1.4.1.2.1 пеплум 1.4.1.2.2 кльош 1.4.1.2.3 по косій 1.4.1.2.4 напівсонце 1.4.1.2.5 олівець)	1.4.1.3.1 букле 1.4.1.3.2 олівець 1.4.1.3.3 пряма 1.4.1.3.4 напівсонце 1.4.1.3.5 тюльпан 1.4.1.3.6 балон	1.4.1.4 Багатошовні 1.4.1.4.1 мілітарі 1.4.1.4.2 годе 1.4.1.4.3 кастен 1.4.1.4.4 спіраль
			1.4.1.5 Складки 1.4.1.5.1 кілт 1.4.1.5.2 мілітарі 1.4.1.5.3 ра-ра 1.4.1.5.4 сонцекльош 1.4.1.5.5 з запахом
1.4.2 Поперечні			
1.4.2.1 Складки 1.4.2.1.1 пряма	1.4.2.2 Кокетки 1.4.2.2.1 тюльпан 1.4.2.2.2 олівець 1.4.2.2.3 дзвіночок 1.4.2.2.4 сонце 1.4.2.2.5 трапеція	1.4.2.3 Підрізи 1.4.2.3.1 пряма 1.4.2.3.2 олівець 1.4.2.3.3 годе	
1.5 Типи спідниць по крою			
1.5.1 Звичайні 1.5.1.1 трапеція, 1.5.1.2 всі вище сказані	1.5.2 Спідниця-штани 1.5.2.1 жуп-кюлот	1.5.3 Спідниця-шорти 1.5.3.1 скорт	

Рис. 2. Класифікатор структури асортименту жіночих спідниць

У 20 столітті мода на спідниці знову змінюється: корсети скасовуються, скорочується довжина. Знаменита Коко Шанель вводить в моду елегантні спідниці середньої довжини, а також плісировані спідниці. Використовуючи оверлоки, ціна на які на той час була доступною, модельєри виготовляли спідниці з різними вставками. Пізніше, після Другої Світової, з'являється знаменитий костюм з твіду з вузькою спідницею [1].

Зробивши короткий екскурс у світ жіночої моди, можна говорити про те, що одяг, і зокрема спідниця, відображає суть даного відрізка часу і стиль життя. Сучасний стиль характеризує такі основні якості, як простота і виразність, зручність та узгодженість форми і матеріалу. Хочеться підкреслити, що в даний час в сучасних моделях спідниць використовуються риси як з різних історичних епох, так і сучасні нововведення.

Аналізуючи історичний розвиток, журнали, класифікації виділено такі типи спідниць: за формою, пропорціями, силуетом, членуванням, кроєм (рис. 1).

При класифікації швейних виробів враховують призначення, вихідну сировину і матеріали, конструкцію і характер оздоблення, спосіб виробництва, розміри. Групування деталей за технологічною подібністю здійснюється за їхніми конструктивними ознаками. Тому, саме конструктивні ознаки покладені в основу формування коду та групування виробів за цим кодом. Для окремих конструктивно-композиційних рішень виробів найбільш прийнятним є паралельний метод кодування. У цьому випадку ознака кодового значення кожної із частин не залежить від значень інших ознак. Паралельний метод кодування найкраще пристосований до машинної обробки. У процесі кодування ознакам присвоюють числові позначення. Код позначення і його структура характеризуються кількістю ознак.

Для розробки класифікатора використано структуру загального класифікатора продукції, тобто десятинне цифрове позначення. Запис інформації про конструкцію моделі за допомогою цифр є більш компактним і забезпечує також її обробку на різних рівнях конструкторсько-технологічної підготовки виробництва з використанням комп'ютерних технологій.

На основі асортиментної структури (рис. 1) розроблений класифікатор жіночих спідниць (рис. 2).

Висновки

Таким чином, проведений аналіз напрямків стильового розвитку довів вплив історичної епохи на формування конструкції спідниці. Розроблена узагальнена схема асортименту спідниць, яка встановлює ієрархічну підпорядкованість виробів жіночого поясного одягу та класифікатор структури асортименту спідниць.

Література

1. Захаржевская Р.В. История костюма: От античности до современности / Захаржевская Р.В. – 3-е изд., доп. – Москва : Рипол: Классик, 2005. – 306 с.
2. Плаксина Э. История костюма. Стили и направления : учебное пособие / Эльвира Плаксина, Людмила Михайловская, Виктор Попов / под ред. Э. Плаксиной. – Москва : Академи", 2008. – 232 с.

References

1. Zaharzhetskaya R.V. Istoriya kostyuma: Ot antichnosti do sovremennosti : 3-e izd., dop. – Moskva: Ripol: Klassik, 2005. 306 s.
2. EH'vira Plaksina, Lyudmila Mihajlovskaya, Viktor Popov. Istoriya kostyuma. Stili i napravleniya: uchebnoe posobie/ pod red. EH. Plaksinoj. Moskva: Academi", 2008. 232 s.

Рецензія/Peer review : 26.9.2018 р.

Надрукована/Printed : 20.9.2018 р.

Рецензент: к.т.н., проф. Домбровський А.Б.